

## DM ajánló

MA

A JUHÁSZ GYULA MŰVELŐDÉSI KÖZPONTBAN 18 órától üvegfestő tanfolyam és videó stúdió, a nyugdíjasklubban 9 órától tavaszi vásár, 17 órától Tiszavirág Népdalkör.

AZ ALSÓVÁROSI KULTURHÁZBAN (Rákóczi u. 1.) 9 órától mőzeskosár – gyermekmegőrzés, 10 órától a Ládfia Bábszínház előadásában: A kiskakas gyémánt félkrajcárja, valamint fotóművészeti kiállítás: „A helyzet foglyai – a foglyok helyzete” címmel.

AZ IFJÚSÁGI HÁZBAN de. 10 órakor Etká-jóga, valamint megtekinthető az aulában a Székely László emlékére nyílt fotókiállítás.

A SZITI EGYESÜLET MANDALA-KLUBJÁBAN (Berzsenyi u. 3.) 13-tól 15 óráig „Újra dolgozom”, munkügyi tanácsadás. 14-től 17 óráig „Alláskereső-klub”.

A SZITI EGYESÜLET IFJÚSÁGI IRODÁJÁBAN (Dózsa György u. 5.) 16.30-tól 17.30 óráig mobilitás (külföldi csoportos cserékkel kapcsolatos) tanácsadás. 17.30-tól AMIGA számítógépesklub.

A BIBLIOTÉKA KÖNYVTÁRBAN (Kálvária sgt. 14.) 14 órától Monostori László: Szeged Könyvkereskedése és Könyvtarjesztés 1835–1998 című könyv bemutatása.

ÉREM-ÉS TELEFONKÁRTYAGYŰJTŐK KLUBJA (Tisza L. krt. 14.) szerdán du. fél 3 és fél 5 óra között, vasárnap de. 8–12 óra között.

A SZENTMIHÁLYI MŰVELŐDÉSI HÁZBAN (Kapisztrán u. 50.) 15.30-tól „OlvasÓra” gyermekek és felnőttek részére.

AZ EGÉSZSÉGESEBB ÓVODÁK NEMZETI HÁLÓZATA EGYESÜLET (Gogol u. 3. III. 305., tel.: 423-474) 16-tól 18 óráig óvodás gyermekek szülei részére ingyenes jogi és pszichológiai tanácsadást tart.

A SZEGEDI NŐK KLUBJA egyesület szervezésében a nyugdíjasklubban (Bécsi krt. 7.) 16.30 órakor: Nők a demokráciáért címmel dr. Gézi József országgyűlési képviselő előadása. Házigazda: Básthyné Tatar Julianna.

A BARTÓK BÉLA MŰVELŐDÉSI KÖZPONTB „B” Galériájában 17 órakor Gyenes Kálmán fotóriporternek, a Délmagyarország munkatársra kiállításának megnyitója. A kiállítást Horváth Dezső újságíró nyitja meg.

HANGFORRÁS ZENEI MŰHELY a Forrás Szálló hallgatóiban 17 és 20 óra között. Házigazda: dr. Polgár Gyula.

A FAGYÖNGY-KLUBBAN (Gogol u. 23., tel.: 426-670), 18 órakor „India és Nepál világa” címmel diavetítéses úti beszámolót tart Lakatos Gyula.

A MILLENNIUMI KÁVÉHAZBAN (Dugonics tér 12.) 18 órakor: A szerzetes lovagrend Magyarországon – Hunyadi Zsolt előadása.

A SZÁSZORSZÉP GYERMEKHÁZBAN 18 órakor: Mit jelent a család életében a Waldorfskola? Kocziha Miklós tanácsadó tanár előadása.

A KÖZLETTI KÁVÉHAZBAN (Royal Szálló) 18 órakor: A Citromklub szervezésében „Aki a televízió képernyőjéről hiányoznak...” Vendégek: Hortobágyi Éva, Szobathy Pál, Rudi Zoltán. Házigazda: Újhelyi István.

A CORA-GALÉRIÁBAN (Zápor út 4.) 16 órakor Andrassy Gabriella grafikusművész tollrajz és pasztellkiállítás. Megtekinthető: április 28-áig, de. 9-től este 8 óráig.

A KATOLIKUS KÖZÖSSÉGI HÁZBAN (Kálvária tér 20.) Bezdán Katalin mesélőművészi kiállítás. Megtekinthető: május 5-éig szombat, vasárnap kivételével 10-től 18 óráig.

## HOLNAP

ÉPÍTÉS TANÁCSADÁS 15.30 órától 18 óráig a Technika Házban (Kigyó u. 4.). Energiatakarékosági kiállítás hétköznap 8-tól 18 óráig.

A MAGYAR BIOLÓGIAI TÁRSASÁG (MTESZ székház II. emelet, 16-os előadóterem) 16 órakor: Az abortusz egészségügyi, bioetikai és társadalmi vonatkozásai címmel előadás.

A BÁLINT SÁNDOR MŰVELŐDÉSI HÁZ nyugdíjasklubjában 16 órától: Csúri József zenéjével – áprilisi dárídó.

AZ ALKOTÓHÁZBAN (Árboc u. 1-3.) ma: 15 órától himző szakkör, 15.30-tól faze-kas szakkör felnőtteknek és 16.30 órától kosárlabdás szakkör. Holnap: 16 órától tehetségkutató kézműves szakkör gyermekeknek.

## Palánkai Tibor Ybl-díjas

## „Amikor még minden lehet...”



„A megtervezett ház nyitott, gazdagítható legyen...” – vallja Palánkai Tibor. (Fotó: Miskolczi Róbert)



Palánkai Tibor szegedi építész a közelmúltban Ybl Miklós díjat kapott. Számos sikeres pályázat, rangos épület jelzi a tervező eddigi pályafutását. A frissen kitüntetett építész szerint a környezetével is összhangban lévő épület meglepő részletei kibillentik a szemlélőt hétköznapi gondolkodásmódjából.

– Március 15-e „előestéjén” vette át az Ybl-díjat. Ha kicsit megkésve is, de gratulálunk az elismeréshez. Milyen érzésekkel fogadta a kitüntetést?

– Természetesen nagy megtiszteltetésnek tartom, s különösen sokat jelentett számomra, hogy bár csupán a Duna Televízió híradójában adtak hírt az eseményről, sok építész-kollégám még aznap este gratulált. Ez azért fontos, mert közismert, milyen kemény kenyérfarc folyik a mi szakmánkban.

– Válaszában, alig rejtettén, a saját érdeklődésének hiányára is utalt. Milyen okot lát e mögött?

– Kis szomorúsággal mondom ki, hogy a magyar építész-társadalom megbecsültségének hiányát érzem. Nem sikerült elérnünk például, hogy az Ybl-díj mondjuk a Jászai Mari-díj egyenértékű, művészeti elismerés legyen, s ugyanúgy a Parlamenten adják át. S itt nem csupán túlérzékenységről van szó. Az építészek a rendszerváltás idején azt gondolták, hogy az új demokrácia jó értelemben fölhasználja majd az építészet, s mintákat állít. A múltban sok kárt okozó szemlélettel szembeállíthaták volna az új, értékközpontú gondolkodásmódot. Csaknem köz-helyszámba megy, hogy az épületek hatnak a környezet-minőségre, s még a rossz ház is

## Névjegy

Palánkai Tibor Szegeden született 1948-ban. A Radnóti Miklós Gimnáziumban érettségizett, majd a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karán szerzett diplomát. A Csongrád Megyei Tanács Tervező Vállalat, majd a Dél-magyarországi Tervező Vállalat építész tervezője. A Mester Iskola hallgatója 1976 és 1978 között (mestere Borvendég Béla Ybl-díjas építész). Önálló irodáját, a Palánkai Építész Stúdiót 1991-ben alapította.

A III. belgrádi építészeti triennálén (1991) a világ építészeti reprezentáló ötven meghívott építész között képviseli Magyarországot. Munkássága nemzetközi elismeréseként bekerül a világ építészeti 150 jelenkori reprezentánsát bemutató monográfiába (kiadó a Szerb Építész Szövetsége és a Studio Linia, 1992.). Meghívják a World Project Just Married exkluzív épületkomplexum tervezői közé. Jelentős szegedi és környéki épületei (a teljesség igénye nélkül): társasházak: Zárda u. 21., Boldogasszony sgt. 20., Oskola u. 8., Oroszlán u. sarokház; Hotel Matrix (Szeged, Zárda u. 8.), Elektroház (Szeged, Párizsi krt. 8-12.), Magyar Külkereskedelmi Bank (Szeged, Kölcsey u. 8., római katolikus templom és parókia (Szentmihály), zenepavilon (Hódmezővásárhely, Kossuth tér).

évtizedekig a helyén marad. A politika és az építészet kapcsolatát azonban a kilencvenes évek idejéből a nemzeti színház szomorú története fejezi ki.

– Jelent-e korszakhatárt a kitüntetés?

– Legfőképpen úgy, hogyan egy Gehry nevű amerikai építész fogalmazott. Azt mondta, ötvenéves kora után tekinti magát igazi építésznek. Mások még későbbre teszik ezt a határt. Én is elmúltam már ötven, de igyekszem megőrizni gondolkodásom rugalmasságát, s azon vagyok, hogy saját korábbi munkáimra is kívülről tekintsek. Remélem, hogy eljövendő házaim még jobbak lesznek, mint az eddigiek.

– Hogyan fogalmazná meg építészeti-fölfogását?

– A mi szakmánkban sokan szeretik magukat „avantgarde művészeknek” nevezni. Úgy gondolom, tévednek: hiszen legfőképpen egy festő, vagy zeneszerző engedheti meg magának, hogy (a biztos megélhetés mellett) saját szakállára alkos-

son, netán egészen renitens műveket hozzon létre. Az építészt megbízásokból él – ám még sincs föltétlenül-szükség gásterbe szorítva. Az építészet (a többi művészettel szemben) „ortodox”; én viszont igyekszem egészen a lehetséges korlátokig elmenni. Ez persze kockázatos.

– Kifejtené bővebben ezt a gondolatot?

– Nem hiszek a tökéletes rendszerekben. Mindig érdekelt korunk fizikája, amelyet sokáig lezárható egészen gondoltak. Aztán Planck és Einstein megrendítették ezt a fölfogást, és kiderült, hogy minden rendszerben érvényesül a véletlen is. Teoretikus alkant vagyok, s fontos számomra a dolgok filozófiai megalapozása is. Tervezés közben érzem, hogy mi a jó, de ésszel is átgondolom. A kész háznak is továbbfejleszhetőnek kell lennie, amely gazdagodik a benne élők igényei szerint.

– Hogyan jut szerephez az építészetben a „véletlen”?

– A közismert „pillangó-effektus” talán jól kifejezi ezt a gondolatot: ha egy lepke melegebbi a szárnyát, ebből a kicsiny levegőmozgásból egy idő múlva a világ másik felén szélvihar kerekedhet. Lefordítva mindezt az építészeti nyelvére: kicsit kilépek a megszokott, zárt rendszerből. Természetesen alapvetően fontos, hogy az épület közvetlen környezete nyelvével „beszélje”. A mozdíthatatlan, biztos alapokról elindulva keresem a kivételeket. Mondjuk négy-öt fokkal elbillentek egy ablakot, oszlopot, vagy más homlokzati elemet. A statikus szerkezet elmozdulása adja a „majdnem olyan” érzést, amelytől az összbonyomás is megváltozik. Az általában nagyra becsült Frank Lloyd Wright megfogalmazásával: „a szabályt erősítő kivétel” keresésére törekszem.

– Hogyan egyeztetni elképzeléseit a megbízó igényeivel?

– Igyekszem minél jobban megismerni az építetőt; bizalmas, baráti viszony kialakítására törekszem. Igazi szerepcserére: mintha én ő lennék. Életvitel, a társasági együttléti szokásai, otthoni munkavégzés, háztartásvezetés – megannyi fontos tényező. Arra bízatom, képzelje el, milyen lenne a háza, ha a pénz nem számítana. Milyen stílusú épületet szeretne? Klasszikusat, népieset, „presztízs-jellegűt”, vagy inkább a gazdagságra nem utaló, visszafogottat? Esetleg szóhoz juthat a ház megjelenésében a humor, néhány bohókás ötlet? Meggyőződésem, hogy jó épület csak a megbízó és építész megfelelő együttműködéséből születhet.

– A tervezés mely fázisát szereti legjobban?

– Amikor a tervből még bármi lehet, s az elképzelésből sokféle ágazhat a gondolat. Az üres lap korlátlan lehetőségeket kínál, a vonalak sűrűsödésével pedig egyre öntörvényűbb világ épül.

Nyilas Péter



## miről írt a DM?

● 75 éve

## A paprikatermelők védelme

A válságba került paprikatermelők érdekében, mint ismeretes, Aigner Károly doktor főispán már pár héttel ezelőtt felterjesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez, és a paprikatermelők katasztrofális sorsának sürgős orvoslását kérte. Most a polgármester

intézett feliratot a fölművelésügyi miniszterhez... Szegeden 50-60 vagon örölt paprika vár külföldi kiszállításra, ugyanis az belföldön nem helyezhető el, mert Csonkamagyarország egész szükségletét ki lehet elégíteni harminc vagon paprikával. (1925)

● 50 éve

## A szabad május elseje

Már csak néhány nap választ el bennünket a nagy nemzetközi munkásünnep-től. Szerzte az egész országban több, jobb munkával ünnepelenek a dolgozók, a termelésben elért sikerekkel te-

szik ezt a hagyományos munkáünnepet a béke erőnek hatalmas megmozdulásával... A szocializmus építésében elért egyre nagyobb eredményekkel ünnepel majd a város. (1950)

● 25 éve

## Útjavítás a Széchenyi téren

A fontosabb főútvonalak rekonstrukciójával egyidőben tovább folytatódik a város szilárd burkolatú utahálózatának javítása. A közelmúltban fejezték be a Lenin körúton és a Dóm tér környékén a kátyúk feltöltését, az aszfaltburkolat

pótlását, a hét elején pedig megkezdték a Széchenyi tér tanácsháza felőli oldalának rendbehozatalát. Évente hétmillió forintot költ a város az úthibák eltüntetésére, idén ennek az összegnek már negyven százalékát felhasználták. (1975)

## Elhunyt Vészsits Ferenc

## „A Vadember” emlékezete

Nem érte meg hetvenötödik születésnapját. Pedig nagyapja, Móra Ferenc milyen örömmel írta 1925. május 22-én Czakó Elemnek: „E levél írása közben jelentik, hogy eddigi címeim mellé a nagyapó is fölvehető.” S utána 1927 és 1933 közt kötetre való tárcát írt első unokájáról, amely könyv alakban immár csak posztumusz jelenhetett meg (A Vadember és családja, 1935). „Én a Vadembert – írta kétévés druszájáról – ifjabb Ferencnek hívom, és ő engem apának hív. Csakhogy én mindig egyhullam, ha ő hív engem, ő pedig csak azt a hívószót hallja meg, amelyiket akarja.” (Történetek a Vademberről.)

Egyedüli barátom, aki ilyen művészi szinten örökölt meg az irodalomban, Fecő, ahogy mi hívtuk. Nyolc éven át volt osztálytársam a Baross Gábor gimnáziumban. Annak a nevezetes osztálynak tagjai, amelynek Vajtai István volt osztályfőnöke, s amelyben 1943-ban harminckettőnk közül ötten kitüntetéssel, heten (köztük Fecő) jelesen érettségiztek, mostanában voltak vagy lesznek hetvenöt évesek. Az elmúlt fél-évesen azonban mint a villám csapkod körülöttünk a halál: Lőkös Zoltán és Piukovich Sándor után Vészsits

Ferenc sem ünnepelheti családjával és velünk 75. születésnapját.

Ortutay Gyula apja, Ortutay István munkatársa volt Mórának a Szegedi Napló szerkesztőségében. Korai halála, 1918 után az árva diák Mórának rendszeres vasárnapi ebédvendége volt. Ezt hálálta meg, amikor a Magyar Rádió elnökévé a háború miatt egyetemi tanulmányait – akár nagyapja – félbehagyó Vészsits Ferencet 1946-ban alkalmazta. Éveken át különböző munkakörökben, sokáig műsorigazgatóként tevékenykedett. 1977-ben a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának igazgatója lett, s 1987-ben onnan ment nyugdíjba. Lánya, Vészsits Andrea, pszichológus, filmdramaturg és író. Apapa regénye (1989) dédapjának és környezetének kíméletlen őszinteségű lélekrajza.

Fecő pár éve vesztette el szegedi születésű feleségét, és évek óta küszködött betegséggel, súlyos műtéten esett át. Most is, nagyszombaton a győri kórházban. Már úgy volt, hogy pár nap múlva hazamehet, amikor szövődmény lépett föl, újabb műtét vált szükségessé, amely után az orvosok lemondtak róla. Hétfőn este befejezte földi pályáját.

Péter László

## Vezetőképző

## Munkatársunktól

Az L. F. Szegedi Hallgató Egyesület kétnapos bentlakásos vezetőképző tanfolyamot szervez májól, amelynek célja a kis létszámú ifjúsági szervezetek tevékenységének előmozdítása. A kötetlen csoportmunka során beszélnek egybe mellett az ifjúsági és a nonprofit szervezetek pályá-

zati lehetőségeiről, működtetik pénzügyi kérdéseiről, a médiakapcsolatokról és nemzetközi projektekről. A ma 13 órakor, a Szegedi Akadémiai Bizottság székházában kezdődő rendezvényre az ország felsőoktatási intézményeiből és a szegedi régió társadalmi szervezetektől érkeznek résztvevők.

## HOLNAP

A NYUGDÍJASOK PÁRTJA 15 órai kezdettel taggyűlést tart a Szeged, Hüvelyk utcai barakképületben (volt óvoda).

## MA

DR. BÁLINT JÁNOS, a szocialista párt jogtanácsosa 15 és 16 óra között ingyenes jogi tanácsadást tart Szegeden a Szilágyi u. 2. II/210. alatt. Telefon: 62/420-259.

JOGSEGÉLYSZOLGÁLTATI FOGADÓÓRÁT tart az MSZOSZ Csongrád Megyei Képviselete (Szeged, Kálvária sgt. 14.) 14 órától 16 óráig tagjai részére (a tagságot hitelt érdemlően igazolni kell). Dr. Hajdú István ad felvilágosítást munkaviszonyban lévőkhöz, pá-



## napló

lyakezdők, valamint nyugdíjasok részére.

KALMÁR FERENC, a 23-as választókerület (Rökus) képviselője fogadóórát tart 17 órától a Rökus I. Általános Iskolában (Kossuth L. sgt. 37.).

HORN GYULA dedikálja könyvét 16 órától a mórhalmi Közössé-

gi Házban, majd ezt követően lakossági fórum lesz a Művelődési Házban. Szervező: az MSZP Mórhalom és környéke helyi szervezete. GILA FERENC, a 24-es választókerület (Baktó, Petőfitelep) képviselője fogadóórát tart 17 órai kezdettel a Lidicei Téri Általános Iskolában.